

PAGINA PRINCIPALĂ > **Precizări cu privire la situația patrimoniului din Roșia Montană**

Precizări cu privire la situația patrimoniului din Roșia Montană

16.09.2013 | 0

Like 122

Precizări cu privire la situația patrimoniului din Roșia Montană:

Ca răspuns unor preocupări manifestate public cu privire la situația patrimoniului cultural din Roșia Montană, Ministerul Culturii este în măsură să facă următoarele precizări.

Ministerul Culturii nu a semnat vreodată un „Acord cu compania” așa cum se sugerează în unele luări de poziție. Domnul Ministru Daniel Barbu s-a referit constant în intervențiile publice din ultimele zile la documentul „Acord privind unele masuri aferente exploataării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană” promovat de Guvernul României și trimis spre dezbateri Parlamentului României.

În ceea ce privește „lista experților Ministerului Culturii” care au efectuat cercetări detaliate sistematice la Roșia Montană, vă comunicăm că cercetarea patrimoniului cultural a început la Roșia Montană în anul 2000, iar din anul 2001 a fost instituit prin Ordin al Ministrului Culturii „Programul Național de Cercetare Alburnus Maior” care a vizat în special cercetarea arheologică preventivă a siturilor arheologice din întreg perimetrul proiectului minier. Astfel, un număr de peste **40** dintre cele mai reputeate instituții de specialitate din țară și din străinătate au pus în practică măsuri de cercetare și salvagardare a patrimoniului cultural în conformitate cu prevederile legale. Aceste reputeate instituții sunt:

MUZEE:

- o Muzeul Național de Istorie a României (București)
- o Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei (Cluj-Napoca)
- o Muzeul Național al Unirii (Alba Iulia)
- o Muzeul Civilizației Dacice și Romane (Deva)
- o Muzeul Național al Satului Dimitrie Gusti (București)
- o Complexul Național Muzeal ASTRA (Sibiu)
- o Complexul Muzeal Bucovina (Suceava)
- o Muzeul de Istorie “Iulian Antonescu” (Bacău)

INSTITUTE DE CERCETARE:

- o Academia Română - Institutul de Arheologie “Vasile Pârvan” București
- o Academia Română - Institutul de Arheologie și Istorie a Artei (Cluj-Napoca)
- o Institutul Național al Monumentelor Istorice (București)
- o Institutul de Arheologie Sistemică (Alba Iulia)
- o Institutul de Memorie Culturală (București)

UNIVERSITĂȚI:

- o Universitatea din București, Facultatea de Istorie
- o Universitatea Babeș-Bolyai (Cluj-Napoca)
- o Universitatea de Arhitectură “Ion Mincu” (București), Centrul de Cercetare Proiectare Executie și Consulting București S.R.L.
- o Universitatea “1 Decembrie 1918” Alba Iulia

INSTITUȚII ȘTIINȚIFICE EUROPENE:

- o Centre National de la Recherche Scientifique (Franța)
- o Technische Universität München (Germania)

CALENDAR CULTURAL CALENDARUL MINISTERULUI

22.09.2013 - 22.09.2013
Art Nouveau: cea mai elegantă expoziție a anului la Peleş
22 septembrie - 22 decembrie 2013.

21.09.2013 - 22.09.2013
Vizite ghidate în Corpul Central al Palatului Regal
21 - 22 septembrie 2013.

19.09.2013 - 17.11.2013
MNȚR: expoziția „Transporturile tradiționale din România”

nume

adresa de email

- o Université Toulouse Le Mirail (Franța)

CENTRE DE CERCETARE:

- o Centrul Român de Utilizare a Teledetecției în Agricultură (București)
- o Centrul de pregătire, instruire permanentă și management al culturii (București)

ENTITĂȚI PRIVATE SPECIALIZATE:

- o OPUS – Atelier de arhitectură (București)
- o ASAR GRUP (Deva)
- o GRUP CORINT (Alba Iulia)
- o KAMOS (Cluj-Napoca)
- o BLIPSZ (Cluj-Napoca)
- o Urban Synapse (Alba Iulia)
- o GeoEcoMar (București), Gei-PROSECO (București), NHN EcoInvest (București), Intel91 (București), INTERGIS (București), Doris Art (București)

AUDIT:

- o Eddie O'HARA – COMISIA EUROPEANA
- o Gifford (UK)
- o Oxford Archaeology (UK)
- o Giles QUARME AND ASSOCIATES (UK)
- o Denis RODWELL (UK)
- o Grupul Independent pentru Monitorizarea Patrimoniului Cultural de la Roșia Montană (RO)

Aproape **400 specialiști**, din diverse discipline, au depus eforturi pentru cercetarea, salvarea prin înregistrare și expunere muzeistică a patrimoniului arheologic din Roșia Montană, un caz încă singular în politicile de patrimoniu ale României. Pentru siturile cu descoperiri arheologice comune Daciei romane, Comisia Națională de Arheologie a aprobat eliberarea certificatelor de descărcare de sarcină arheologică (*i.e.* terenul nu mai are statut juridic de protecție și este „redat activităților economice” în concordanță cu prevederile legii), iar pentru descoperirile cu semnificație ridicată în context local s-a impus modificarea proiectului minier și conservarea *in situ* după cum urmează:

- o Zone protejate cu valori arheologice – peste 31ha (Carpeni: 23,3 ha, complexul de galerii Cătălina-Monulești, Piatra Corbului: 5,4 ha, Tău Găuri: 3 ha, Jig Văidoaia) – documentațiile de urbanism sunt în curs de avizare
- o Zone de protecție a valorilor arhitecturale și urbanistice – peste 144ha (Centrul Istoric: 137ha, Biserica Greco-Catolică: 4ha și zona Primăriei actuale: 3ha) – documentațiile de urbanism sunt în curs de avizare

Zona pentru care nu s-a eliberat încă un certificat de descărcare de sarcină arheologică este zona Orlea. Zona este propusă spre exploatare începând cu anul 8 al proiectului, adică peste cel puțin 12 ani de acum înainte, și doar dacă cercetările arheologice preventive ce vor fi efectuate până atunci vor permite descărcarea de sarcină arheologică.

Acestor specialiști, cu precădere arheologi, li se adaugă un număr semnificativ de reputați arhitecți, urbanisti și restauratori care au prezentat autorității competente centrale sau deconcentrate atât documentații de urbanism pentru crearea zonelor protejate, cât și documentații de restaurare a peste 100 de clădiri din centrul istoric al Roșiei Montane.

Referitor la nominalizarea experților care au participat din partea Ministerului Culturii la discutarea „Acordului” înaintat de către Guvern Parlamentului, aceștia fac parte din structurile ministerului și au vegheat, conform atribuțiilor lor de serviciu, la punerea în aplicare a totalității măsurilor de protejare și conservare a patrimoniului cultural, așa cum au rezultat din însușirea integrală a concluziilor din documentațiile prezentate de specialiști și instituțiile de mai sus, potrivit prevederilor legale în vigoare.

Măsurile concrete de salvare și punere în valoare a patrimoniului cultural din Roșia Montană cuprinse în „Acord” sunt următoarele:

“Art. 5 – Investiții în patrimoniul cultural

(1) *Părțile convin că Investitorul este obligat să asigure o investiție totală de 100 milioane USD pentru proiecte de conservare, amenajare și revitalizare a patrimoniului cultural, din care:*

- 70 milioane USD în zona perimetrului Roșia Montană; și*
- 30 milioane USD contribuție pe durata de viață a proiectului la patrimoniul cultural național în vederea susținerii cercetării, restaurării, conservării, punerii în valoare și promovării turistice a patrimoniului cultural național, imobil, mobil și imaterial, a siturilor arheologice și a monumentelor istorice.*

(2) *În vederea atingerii obiectivelor prevăzute la alin. (1) lit. a) de mai sus, Investitorul se obligă:*

a) să continue finanțarea necesară pentru ca activitățile derulate în ultimii 10 ani de cercetare în detaliu a patrimoniului cultural al Roșiei Montane (situri arheologice, galerii, construcții valoroase, etnografie și patrimoniu imaterial) pentru ca aceste activități să se realizeze conform celor mai bune standarde în domeniu în toate

componentele patrimoniului cultural național sus-menționate;

b) să respecte toate dispozițiile legale privind protejarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural;

c) să respecte prevederile Protocolului privind descoperirile întâmplătoare în toate etapele de dezvoltare a proiectului, urmând ca orice descoperire arheologică apărută cu prilejul efectuării lucrărilor miniere specifice proiectului să fie evaluată de autoritățile competente, care vor decide și măsurile ce se impun potrivit legii;

d) să amenajeze pentru vizitare trei zone cu lucrări miniere subterane și de suprafață reprezentative pentru toate perioadele istorice și tehnicile de exploatare. Astfel, vor fi amenajate la standard de vizitare în siguranță următoarele zone cu galerii romane, medievale și moderne: Cătălina-Monulești (unde s-au descoperit celebrele tăblițe cerate care au făcut faimoasă comuna Roșia Montană și sisteme complexe cu roți hidraulice romane pentru evacuarea apei subterane), Piatra Corbului (unde există urme de exploatare cu foc și apă), precum și Jig Văidoaia (unde s-au evidențiat camere de exploatare minieră la suprafață din perioada modernă și contemporană);

e) să amenajeze un parc arheologic de 18 hectare, pe dealul Carpeni, unde s-au descoperit în timpul cercetărilor arheologice locuințe de epoca romană cu hipocaust (încălzire în pardoseală);

f) să restaureze monumentului funerar de la Tăul Găuri și să amenajeze parcul arheologic;

g) să amenajeze un complex muzeal al mineritului reprezentativ pentru centrul și sud-estul Europei, în care să pună în evidență toate descoperirile arheologice și obiectele reprezentative pentru istoria și devenirea localității; acesta va cuprinde spații amenajate pentru a oferi o cât mai atractivă prezentare a istoriei miniere din zonă, galerii romane amenajate pentru vizitare și replici ale unor mecanisme tehnice sau obiective greu accesibile în teren;

h) să restaureze toate clădirile monument istoric din localitate (41 clădiri) și să restaureze/amenajeze centrul istoric al Roșiei Montane (peste 300 case) conform standardelor în vigoare, păstrând specificul local și istoric, dar aducându-le la standarde de confort și siguranță moderne;

(i) să se ocupe de punerea în valoare în scop turistic a obiectivelor reprezentative de patrimoniu, inclusiv prin lucrări de infrastructură, care vor cuprinde, fără limitare: construirea de drumuri de acces și de facilități de cazare și masă; pietruirea drumurilor conform perioadei istorice reprezentative în care au fost construite; îngroparea rețelelor electrice și de telecomunicații; asigurarea locurilor de parcare pentru comunitatea locală și turiști; refacerea și dezvoltarea rețelelor edilitare; și

(j) să organizeze un circuit turistic integrat al tuturor acestor situri istorice.

(3) Suma de 30 milioane USD prevăzută la alin. (1) lit. b) va fi gestionată contabil de către RMGC, iar detaliile privind obiectivele (situri din zone de interes arheologic prioritare și monumente istorice de grupă valorică A), sumele alocate fiecăruia dintre acestea și momentul alocării urmează să fie stabilite împreună cu Ministerului Culturii pe bază de protocol. În cazul în care prețul mediu de vânzare anual al aurului se va situa în faza de exploatare propriu-zisă cel puțin la nivelul mediu anual de 1.500 USD/uncie, suma investiției prevăzute la alin. (1) lit. b) va fi majorată la nivelul de 50 milioane USD. Majorarea investiției va opera începând cu exercițiul financiar anual următor celui în care s-a realizat atingerea plafonului sus menționat. Obiectivele de realizat ca urmare a majorării sus menționate vor fi stabilite de Ministerul Culturii și investitor printr-un act adițional la protocolul menționat anterior.

(4) RMGC este obligat să asigure, pe întreaga durată a lucrărilor de construire și exploatare

afere Proiectului, toate resursele financiare necesare și să ia măsurile care se impun pentru a asigura supravegherea arheologică.

(5) RMGC suportă toate costurile necesare pentru finalizarea cercetării arheologice preventive a terenurilor cu patrimoniu arheologic reperat, anterior solicitării autorizației de construire pentru terenurile respective și va prezenta rapoartele de cercetare arheologică Ministerului Culturii sau serviciilor sale publice deconcentrate, după caz."

În acest fel:

- o Obiectivele de patrimoniu sunt asigurate în afara perimetrului proiectului minier, sunt cercetate, conservate și incluse în planuri de restaurare și valorificare turistică;
- o S-a modificat proiectul minier și s-au asigurat zonele de protecție pentru valorile de patrimoniu;
- o Prin eventuala dezvoltare a proiectului minier se va asigura finanțarea restaurării patrimoniului cultural și stabilizarea economică a comunității.

Ministerul Culturii constată că dezbateră în jurul problematicei patrimoniului cuprinsă în proiectul Roșia Montană a căpătat o încărcătură pasională menită să treacă cu vederea situația *in situ*, și invită pe toți cei interesați de participarea la o asemenea dezbateră, să studieze cu atenție documentele promovate de Guvern, ca și realitatea de la Roșia Montană.

În privința înscrierii Roșiei Montane pe Lista Tentativă sau Indicativă a Patrimoniului Mondial UNESCO, Ministerul Culturii face următoarele observații:

- Nu există în arhiva Ministerului Culturii un dosar de nominalizare redactat potrivit procedurilor recomandate de UNESCO. Din analiza proceselor verbale ale Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice nu reiese că un asemenea dosar ar fi fost vreodată supus avizării.

- În conformitate cu Ghidul operațional pentru implementarea Convenției pentru protejarea patrimoniului mondial cultural și natural UNESCO, inițiativa transmiterii

propunerii de nominalizare pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO aparține în exclusivitate, comunității locale, care trebuie să își asume, să aprobe și să susțină în totalitate acest proiect. De exemplu, Ministerul Culturii a oferit asistență tehnică și financiară municipiilor Sibiu și Târgu Jiu în vederea realizării unor dosare de acest tip, ca urmare a inițiativei acestora.

- La nivelul organismelor consultative UNESCO, incluse și în Convenția pentru protejarea patrimoniului mondial cultural și natural UNESCO (1972), recte ICOMOS (Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor), UICN (Uniunea Mondială pentru Natură) și ICCROM (Centrul Internațional de Studii pentru Prezervarea și Restaurarea Bunurilor Culturale) nu există recomandări omogene și pertinente cu privire la justificarea criteriilor de selecție pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, pe care situl de la Roșia Montană ar trebui să le îndeplinească, în conformitate cu cele prevăzute în Ghidul operațional UNESCO menționat mai sus. De exemplu, situl nu respectă criteriul integrității și al autenticității, urmare a consecințelor exploatărilor istorice (haldele de steril), iar în interiorul localității, prin inserțiile de blocuri în epoca comunistă, ce au afectat autenticitatea sitului, criteriu fundamental luat în calcul la înscrierea pe Lista Patrimoniului Mondial.

- Patrimoniul de suprafață de la Roșia Montană este alcătuit exclusiv din monumente de grupă valorică B. Patrimoniul subteran, de valoare arheologică, are vocația de a fi recunoscut ca parte a patrimoniului mondial, după ce va fi cercetat, conservat și pus în valoare. Această operațiune presupune un efort financiar important. Dacă un asemenea efort va fi depus în anii următori, există perspectiva ca Roșia Montană să se califice în viitor pentru a fi luată în discuție ca sit de importanță mondială UNESCO.

Opiniile specialiștilor și experților independenți sunt prețioase și merită ascultate. Cu trei condiții: să fie fundamentate științific, să fie independente de factori străini de sfera academică și să nu varieze în funcție de circumstanțe exterioare problematicii patrimoniului. Semnalăm, cu titlu de exemplu, schimbarea diametrală de poziție a cel puțin doi specialiști (ARA, Ștefan Bălci și Virgil Apostol) care, în mai multe documente prezentate și avizate în anul 2002 de către Ministerul Culturii sub forma PUG-ului Roșia Montană, susțineau dezvoltarea Proiectului Minier. Atât domnul Ștefan Bălci cât și domnul Virgil Apostol, prin intermediul societății OPUS Atelier de Arhitectura S.R.L., în urma contractelor ori subcontractelor încheiate cu societatea Roșia Montană Gold Corporation, au prestat numeroase servicii în favoarea acesteia, în perioada de timp cuprinsă între anii: 2001-2006, în vederea realizării următoarelor documentații:

- o "Completarea documentației pentru P.U.G. Roșia Montană - Studiu de restructurare a centrului istoric Roșia Montană"; (Anexa 1)
- o "Completarea documentației pentru P.U.G. Roșia Montană - Studiu de arhivistic", (Anexa 2)
- o „Completarea documentației pentru P.U.G. Roșia Montană, Studiu de peisaj” (Anexa 3)

Iată CONCLUZIA acestor documente, evident diferită de actuala poziție a semnatărilor:
„starea actuală a patrimoniului:

Dispariția industriei miniere tradiționale în anii '50 și dispariția proprietății private în domeniul exploatării aurifere, precum și inițierea exploatării de suprafață din anii '70 au condus la modificări ale peisajului, la modificarea structurii și ocupațiilor populației, la părăsirea și degradarea unor construcții industriale tradiționale, la degradarea sau chiar demolarea unor construcții sau ansambluri, printre care unele de reală valoare de patrimoniu. Implantarea fără discernământ a unor locuințe colective (blocuri) a contribuit și mai mult la alterarea unor zone valoroase ale ansamblului urban. Potrivit Studiului condițiilor de mediu pentru lucrările de explorare geologică din zona Roșia Montană realizat de Agraro-Consult S.A. în colaborare cu Institutul de Cercetare pentru Epurarea Apelor Reziduale S.C. Prospeccțiuni S.A., ICECHIM și Apele Române, mediul ambiant este puternic afectat de activitățile miniere desfășurate de-a lungul timpului cu implicații asupra apei râului Roșia, Arieș și a solului. Lipsa legăturilor rutiere dintre localitățile comunei, transportul în comun asigurat sporadic, condițiile economice precare contribuie la izolarea comunei Roșia Montană de contextul economico-social național. Cum valoarea sitului rezida în organicitatea rezultată din modul unic de intercondiționare a reliefului cu funcțiunile specifice și cu adaptarea perfectă a rezolvărilor urbanistic-arhitecturale, caracteristici sedimentate de-a lungul unei mari perioade de timp, păstrarea situației din anii '50 ar fi putut conduce astăzi la înscrierea cu succes a localității Roșia Montană în integralitatea ei ca un sit clasat în categoria "peisajelor culturale".

„Așa cum arată însă situația actuală, o asemenea încadrare nu mai este posibilă. Mai mult, așa cum rezultă din inventarierea valorilor de patrimoniu național și local, din cercetarea sociologică și din cercetarea de teren, degradarea localității este un proces progresiv și, în cazul păstrării condițiilor actuale, vom asista neputincioși la dispariția întregii localități, nu numai a elementelor de valoare.[...]"

[extras din documentul *Completarea documentației pentru P.U.G. Roșia Montană; Studiu de restructurare a centrului istoric Roșia Montană. Executant: S.C. OPUS - ATELIER DE ARHITECTURĂ S.R.L., București, 2002*], [...p.38-39]

Este evident, în această lumină, că pericolul real pentru patrimoniul cultural național îl reprezintă formularea de poziții publice, uneori în numele unor organizații profesionale, ce nu răspund criteriilor consecvenței și imparțialității și nici nu rezistă la confruntarea cu realitatea de pe teren. Patrimoniul național nu ar trebui să devină obiectul unor afirmații necritice și nesincere, ci miza unui consens relativ, întemeiat pe argumente raționale, ce pot fi verificate empiric.

Tonul pe care ar trebui să se desfășoare orice conversație articulată pe tema patrimoniului cultural se cuvine a fi unul al responsabilității, moderației și lucidității. Transformarea patrimoniului într-o temă conjuncturală, cu inflexiuni politice și ideologice, utilizarea ei ca o sursă de vizibilitate publică pentru unele persoane și asociații poate aduce notorietate unora, dar nu și beneficii patrimoniului însuși.

Ministerul Culturii mulțumește tuturor celor care, în ultimele două săptămâni, și-au manifestat interesul, uneori pasional și nu pe deplin informat, față de situația patrimoniului de la Roșia Montană și își arată recunoștința față de minerii de la Roșia Montană care, de doisprezece ani, sub controlul și îndrumarea specialiștilor, au realizat efectiv operațiunile de explorare și conservare a unei părți a patrimoniului arheologic minier de o excepțională importanță. Ministerul Culturii atrage atenția că această muncă a specialiștilor și minerilor în serviciul națiunii poate fi reversibilă. Galeriile romane și terezene degajate astăzi riscă, în lipsa alocării de fonduri substanțiale, să fie abandonate și să redevină inaccesibile, așa cum au fost până în anul 2001.

Într-adevăr, patrimoniul de la Roșia Montană trebuie salvat! Ministerul Culturii înțelege să o facă cu responsabilitate politică, prin recursul la competență profesională și prin identificarea de surse viabile și stabile de finanțare. Roșia Montană nu poate fi salvată în piețe și pe bloguri. Roșia Montană va fi cu adevărat salvată la Roșia Montană, localitate din județul Alba cu 2 656 de locuitori și un patrimoniu excepțional ce așteaptă încă să fie scos la iveală, conservat și protejat.

Spune-ți părerea aici:

MESAJ *

NUME *	ADRESA DE EMAIL *
LOCALITATE	ADRESA WEB

* informații obligatorii

[deschide](#)

GUVERNUL ROMÂNIEI

siteul arhiva MCPN contact | copyright MC 2010